

ALEKSANDRA WICKA

UBEZPIECZENIA FINANSOWE I ICH WYKORZYSTANIE W ZARZĄDZANIU RYZYKIEM PRZEDSIĘBIORSTW

Wprowadzenie

Podmioty gospodarcze stanowią ważny segment klientów firm ubezpieczeniowych w Polsce. Ich liczba na koniec 2011 roku wynosiła według Głównego Urzędu Statystycznego 3,7 mln. Natomiast z danych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (ZUS) wynika, że zarejestrowanych jako odprowadzających składki, a więc aktywnych było 2,1 mln podmiotów. W tej liczbie 1,3 mln to samozatrudnieni, a ok. 850 tys. to pozostałe firmy¹.

Prowadzenie każdego typu działalności jest obciążone różnorodnymi rodzajami ryzyka, zarówno o charakterze zewnętrznym jak i wewnętrznym, ubezpieczalnym jak i nieubezpieczalnym.

Spośród zagrożeń wymienianych przez zarządzających podmiotami gospodarczymi funkcjonującymi w obecnej sytuacji rynkowej najczęściej wskazywanymi są (poza zmianami w przepisach, np. podatkowych) nieuczciwość kontrahentów i co się z tym wiąże problemy z odzyskaniem należności oraz kłopoty ze spłatą kredytów.

Można więc zgodzić się z poglądem, że ryzyko utraty płynności i ryzyko strat zagrażających adekwatności kapitału, jako podstawowe ryzyka zagrażające egzystencji przedsiębiorstw w konsekwencji kryzysowych wstrząsów ostatnich 2–3 lat, trwale zagościły w świadomości zarządzających przedsiębiorstwami².

Biorąc pod uwagę takie czynniki, jak:

- ciągle pogarszające się warunki funkcjonowania firm (w ciągu ostatnich czterech miesięcy poziom bezpieczeństwa prowadzenia działalności gospodarczej³ spadł o 6,15 pkt i wynosi obecnie 5,36. Jest to najniższy poziom od 2,5 roku, kiedy firmy zmagaly się z pierwszą falą kryzysu)⁴,

¹ A. Baranowska-Skimina: *Upadłości firm w Polsce I–III 2011*, www.egospodarka.pl/64119,Upadlosci-firm-w-Polsce-I-III-2011-r,2,39,1.html.

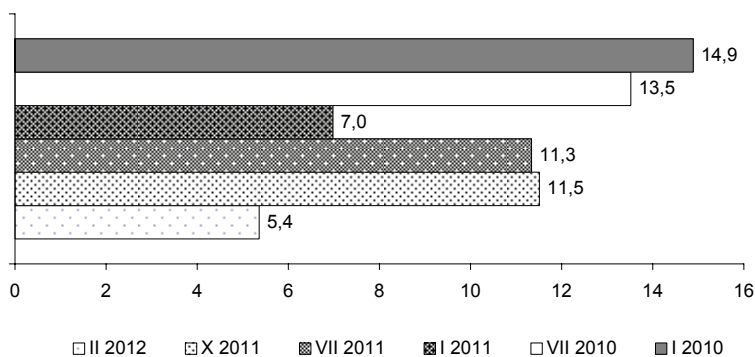
² E. Wierzbicka, Z.R. Wierzbicki: *Ubezpieczenia finansowe*, [w:] *Ubezpieczenia NON-LIFE*, red. E. Wierzbicka, CeDeWu.pl Wydawnictwa Fachowe, Warszawa 2010, s. 376.

³ Wskaźnik Bezpieczeństwa Działalności Gospodarczej (wskaźnik BIG) mierzy poziom bezpieczeństwa w biznesie i pozwala monitorować, w jakim stopniu problemy płatnicze wpływają na funkcjonowanie firm.

⁴ Krześ: *Warunki dla firm najgorsze od 2,5 roku*, „Rzeczpospolita. Rynki i finanse”, 23 luty 2012 r., s. B5.

- przewidywania przedsiębiorców zawarte w wynikach analiz prowadzonych przez BIG Info Monitor, z których wynika, że większość firm, z różnych segmentów spodziewa się wzrostu zaległych zobowiązań i przeterminowanych wierzytelności (nastroje te dotyczą zarówno klientów korporacyjnych jak i indywidualnych odbiorców).

Można spodziewać się, że przedsiębiorstwa w coraz większym stopniu mogą być zainteresowane wykorzystaniem ubezpieczeń finansowych jako metody zarządzania ww. ryzykami. Istnieje jednak obawa, że ze względu na zmieniającą się na niekorzyść sytuację, ubezpieczyciele mogą starać się tworzyć barierę w dostępie do ubezpieczeń finansowych poprzez podwyżkę ceny polis lub wprowadzenie bardziej restrykcyjnych warunków dostępu do nich, tak jak miało to już miejsce w 2010 roku.

Rysunek 1. Wskaźnik bezpieczeństwa prowadzenia działalności gospodarczej BIG, w punktach

Źródło: Krześ: *op.cit.*

Cel i metoda

Celem artykułu jest zbadanie z jakich ubezpieczeń finansowych korzystały firmy działające na polskim rynku w latach 2005–2010⁵. Zwrócono uwagę na to, czy wraz ze spowolnieniem gospodarczym, które miało miejsce w Polsce w latach 2007–2009, a wynikało ze światowego kryzysu finansowego, zmieniła się liczba wykupywanych polis i ich wartość. Analizie poddano także rodzaje produktów ubezpieczeniowych wykorzystywanych przez przedsiębiorstwa w celu zarządzania ryzykiem im zagrażającym.

Dla pełnej realizacji wskazanego celu wykorzystano informacje zawarte w raportach Polskiej Izby Ubezpieczeń (PIU), Komisji Nadzoru Finansowego (KNF) i Głównego Urzędu Statystycznego (GUS).

⁵ W analizie nie uwzględniono danych za 2011 r. (zweryfikowane dane będą opublikowane przez KNF w późniejszym terminie).

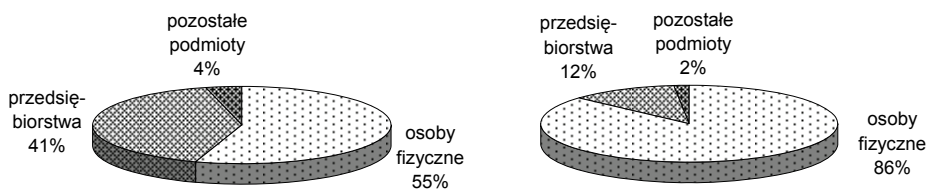
Zapoznano się także z wynikami badań agencji badawczych i raportami ubezpieczycieli (np. Euler Hermes, Coface). Przystudowano także dostępną literaturę przedmiotu.

Przedsiębiorstwa jako klient na rynku ubezpieczeń

Patrząc na rynek ubezpieczeń w ujęciu podmiotowym, jego stroną popytową tworzą przedsiębiorstwa, klienci indywidualni i pozostałe podmioty. Czy firmy to ważny klient dla ubezpieczycieli można określić badając udział produktów sprzedanych podmiotom gospodarczym w sprzedaży ogółem. Udział ten można oszacować zarówno w ujęciu ilościowym (liczbą zakupionych polis) jak i wartościowym (składką przypisaną brutto).

Wartość składki przypisanej brutto obrazuje ile w danym roku zebrali ubezpieczyciele z tytułu sprzedaży swoich polis. Można więc sprawdzić ile środków przeznaczyci przedsiębiorcy w danym roku obrachunkowym na zakup ochrony ubezpieczeniowej.

Na rysunku 2 przedstawiono udział przedsiębiorstw w liczbie polis sprzedanych przez firmy ubezpieczeniowe i w zebranej składce przypisanej brutto.

Rysunek 2. Udział przedsiębiorstw w składce przypisanej brutto zebranej przez ubezpieczycieli i w liczbie polis w 2010 roku (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KNF.

Analizując dane przedstawione na wykresach można stwierdzić, że w ujęciu ilościowym sprzedaż ubezpieczeń dla firm stanowi mały udział w sprzedaży ubezpieczeń działu II w porównaniu do klientów indywidualnych, bo to zaledwie 11,7% wobec 86,7% udziału podmiotów indywidualnych. Jednak kiedy w badaniach uwzględnimy cenę, udział ten zwiększa się do około 41%. Warto zauważyć, że w 2010 roku przedsiębiorstwa przeznaczyły na zakup ubezpieczeń 9 mld zł.

Biorąc pod uwagę rodzaje produktów, które wybierają klienci korporacyjni dla ochrony przed skutkami zagrażających im zdarzeń losowych można stwierdzić, że od wielu lat struktura zakupywanych przez firmy produktów nie ulega większym zmianom. Najczęściej kupowanymi ubezpieczeniami są ubezpieczenia: obowiązkowe odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych i autocasco (gr. 10 i 3), ubezpieczenia chroniące firmy przed różnego rodzaju żywiołami (gr. 8 i 9) i ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ogólnej (m.in. OC zawodowe – gr. 13).

W tabeli 1 w przedstawiono strukturę zebranej przez ubezpieczycieli w 2010 roku składki według grup ryzyka.

Tabela 1

Struktura składki przypisanej brutto zebranej przez ubezpieczycieli od przedsiębiorstw w 2010 roku według grup ryzyka

Ubezpieczenia	Składka przypisana brutto (w tys. zł)		
	ogółem	przedsiębiorstwa	%
Dział II. Ogółem	22 237 130	9 108 596	100,00
Wypadku	1 269 209	468 729	5,15
Choroby	343 719	215 265	2,36
Casco pojazdów lądowych	5 258 595	2 173 000	23,86
Casco pojazdów szynowych	16 419	14 164	0,16
Casco statków powietrznych	31 897	15 455	0,17
Żeglugi morskiej i śródlądowej	88 630	48 811	0,54
Przedmiotów w transporcie	95 702	83 420	0,92
Szkód spowodowanych żywiołami	2 398 995	1 041 546	11,43
Pozostałych szkód rzeczowych	1 761 761	985 257	10,82
Odpowiedzialności cywilnej wynikającej z posiadania pojazdów lądowych	7 528 084	1 433 675	15,74
Odpowiedzialności cywilnej wynikającej z posiadania pojazdów powietrznych	24 351	16 368	0,18
Odpowiedzialności cywilnej za żeglugę morską i śródlądową	19 136	16 101	0,18
Odpowiedzialności cywilnej ogólnej	1 243 673	848 731	9,32
Kredytu	465 144	463 911	5,09
Gwarancji	317 968	279 219	3,07
Różnych ryzyk finansowych	787 898	690 224	7,58
Ochrony prawnej	239 848	218 251	2,40
Świadczenia pomocy	346 101	96 470	1,06

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KNF.

Ubezpieczenia finansowe i ich wykorzystanie przez przedsiębiorstwa

Ubezpieczenia finansowe to instrumenty, które umożliwiają profesjonalne zarządzanie ryzykiem w przedsiębiorstwie. W literaturze przedmiotu można znaleźć różne sposoby ich klasyfikowania, a także prezentację poglądów, na temat poprawności zaliczania niektórych z nich do produktów ubezpieczeniowych, a nie bankowych (dot. gwarancji ubezpieczeniowych)⁶.

⁶ M.in. E. Wierzbicka, Z.R. Wierzbicki: *Ubezpieczenia finansowe*, [w:] *Ubezpieczenia NON-LIFE*, red. E. Wierzbicka, CeDeWu.pl Wydawnictwa Fachowe, Warszawa 2010, s. 383; W. Naturki: *Ubezpieczenia finansowe w systemie ubezpieczeń gospodarczych*, „Wiadomości Ubezpieczeniowe” 2004, nr 9–10, s. 21;

Zgodnie z załącznikiem do ustawy o działalności ubezpieczeniowej⁷ ubezpieczenia finansowe zostały zakwalifikowane do 3 grup:

Grupa XIV Ubezpieczenia kredytu, w tym:

1. Ogólnej niewypłacalności.
2. Kredytu eksportowego, spłaty rat, kredytu hipotecznego, kredytu rolniczego.

Grupa XV Gwarancja ubezpieczeniowa:

1. Gwarancja bezpośrednia.
2. Gwarancja pośrednia.

Grupa XVI Ubezpieczenia różnych ryzyk finansowych, w tym:

1. Ryzyka utraty zatrudnienia.
2. Niewystarczającego dochodu.
3. Złych warunków atmosferycznych.
4. Utraty zysków.
5. Stałych wydatków ogólnych.
6. Nieprzewidzianych wydatków handlowych.
7. Utraty wartości rynkowej.
8. Utraty stałego źródła dochodu.
9. Pośrednich strat handlowych poza wyżej wymienionymi.
10. Innych strat finansowych.

Ubezpieczenia finansowe, takie jak ubezpieczenia kredytu, w tym kredytu kupieckiego, gwarancje ubezpieczeniowe, czy pozostałe ubezpieczenia finansowe mają na celu ochronę sytuacji majątkowej przedsiębiorstwa w razie zajścia niekorzystnego zdarzenia losowego mogącego mieć wpływ na jego sytuację finansową. Takim zdarzeniem może być chociażby niezapłacenie przez kontrahenta należności wynikającej z tytułu udzielonego mu kredytu kupieckiego.

W okresie spowolnienia gospodarczego, wywołanego światowym kryzysem finansowym, sytuacje takie mogą mieć coraz częściej miejsce, chociażby ze względu na obserwowany w ostatnich latach wzrost liczby upadłości przedsiębiorstw. Zgodnie z informacjami zawartymi w raporcie firmy Coface Poland liczba upadłości w pierwszych kwartałach lat 2007–2010 zmieniła się z 112 do 168⁸ (liczba upadłości przedsiębiorstw jest jednym z ważniejszych wskaźników sytuacji gospodarczej). Także zgodnie z opinią analityków z firmy Euler Hermes lata 2008–2010 to okres wzrastającej liczby upadłości firm. W 2008 roku sądy ogłosiły upadłość 420 firm, a w 2009 roku – 673 przedsiębiorstw⁹.

E. Wierzbicka: *Ubezpieczenia finansowe w działalności przedsiębiorstwa*, „Rozprawy Ubezpieczeniowe” 2007, z. 3 (2/2007), s. 101.

⁷ Ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej, DzU nr 124, poz. 1151.

⁸ Ogólnopolski Informator Upadłościowy Coface Poland.

⁹ *Raport grupy Euler Hermes dotyczący upadłości firm w Polsce w 2009 roku*, <http://www.eulerhermes.pl/pl/informacje-prasowe/informacje-prasowe.html> (20.10.2010).

Biorąc pod uwagę strukturę firm ogłaszających upadłość ze względu na branże można stwierdzić, że w analizowanych latach żadna z branż nie była wolna od upadłości. W latach 2009–2011 zmniejszył się udział sektora transportu, a wzrósł budownictwa.

W niniejszym opracowaniu szczególną uwagę zwrócono na ubezpieczeniach kredytu (ze szczególnym uwzględnieniem kredytu kupieckiego) i gwarancjach ubezpieczeniowych. Pominięto grupę 16 (Ubezpieczenia różnych ryzyk finansowych), gdyż w praktyce większość zaliczanych do niej produktów występuje jako uzupełnienie oferowanych w innych grupach.

Ubezpieczenia finansowe od momentu, gdy ubezpieczenia w Polsce zaczęły funkcjonować w formie rynkowej traktowane były jako produkty niszowe, o bardzo niewielkim udziale w portfelach zakładów ubezpieczeń. Sytuacja ta uległa zmianie w ostatnich latach (2005–2010), kiedy to odnotowano rosnące nimi zainteresowanie. Zmiany w sprzedaży ubezpieczeń finansowych w latach 2005–2010 w ujęciu wartościowym zaprezentowano w tabeli 2.

Tabela 2

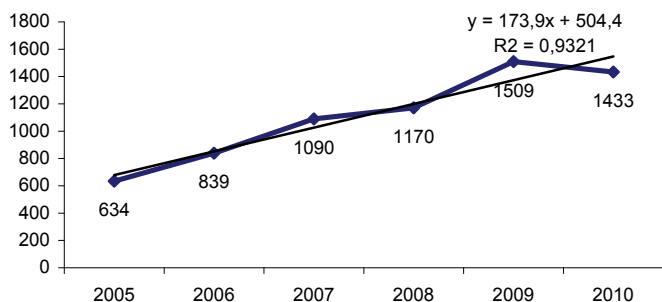
Składka przypisana brutto zebrana od przedsiębiorstw z tytułu sprzedaży ubezpieczeń finansowych w latach 2005–2010

Składka przypisana brutto	2005	2006	2007	2008	2009	2010
	tys. zł					
Ogółem przedsiębiorstwa	5 103 459	5 970 885	6 635 568	7 610 707	8 163 855	9 108 596
Ubezpieczenia kredytu	313 024	442 813	564 988	488 309	459 197	463 911
Gwarancja ubezpieczeniowa	123 556	134 307	145 750	184 283	239 420	279 219
Ubezpieczenia różnych ryzyk finansowych	197 806	262 146	379 636	497 748	810 620	690 224
Razem ubezpieczenia finansowe (2 + 3 + 4)	634 386	839 266	1 090 374	1 170 340	1 509 237	1 433 354
Udział ubezpieczeń finansowych w składce ogółem dz. II (%) (5/1)	12	14	16	15	18	16

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KNF.

W badanych latach zaobserwowano wzrost składki ogółem zebranej przez ubezpieczycieli z tytułu sprzedaży ubezpieczeń przedsiębiorstwom z 5 mld zł w 2005 r. do 9 mld zł w 2010 roku.

Zarówno dane zestawione w tabeli, jak i na wykresie wskazują na rosnący trend wartości sprzedaży tych ubezpieczeń (roczny przyrost składki – 504 354). Zmienił się zatem także udział ubezpieczeń finansowych w wartości sprzedanych ubezpieczeń działu II (pozostałe ubezpieczenia osobowe i majątkowe), odnotowano jego wzrost z 12% w 2005 roku do 16% w roku 2010.

Rysunek 3. Wartość sprzedaży ubezpieczeń finansowych (gr. 14, 15, 16) zakupionych przez przedsiębiorstwa w latach 2005–2010 (w mln zł)

Źródło: KNF.

Gwarancje ubezpieczeniowe

Gwarancja ubezpieczeniowa to specyficzne oświadczenie woli zakładu ubezpieczeń, będącego gwarantem, zobowiązującego się do spełnienia określonego świadczenia pieniężnego na rzecz beneficjenta gwarancji w przypadku, gdy zobowiązany, (czyli najczęściej zleceniodawca gwarancji) nie wywiąże się z przyjętego zobowiązania wobec beneficjenta gwarancji¹⁰.

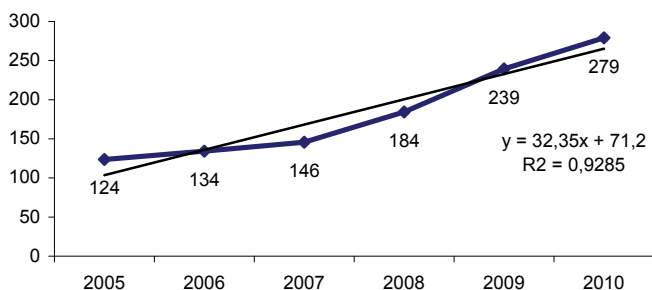
Do najbardziej popularnych gwarancji zaliczyć można:

- ubezpieczeniowe gwarancje kontraktowe (np. należytego wykonania kontraktu),
- ubezpieczeniowe gwarancje zapłaty należności celnych i podatkowych (np. gwarancja celna),
- ubezpieczeniowe gwarancje zapłaty (np. gwarancja zapłaty wierzytelności kontraktowych),
- ubezpieczeniowe gwarancje koncesyjne (np. wykonania zobowiązań z tytułu świadczonych usług turystycznych),
- pozostałe gwarancje ubezpieczeniowe (np. zabezpieczające przedsięwzięcia realizowane w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego).

Podstawową zaletą gwarancji ubezpieczeniowej w relacji do gwarancji bankowej jest jej niższa cena i fakt, że jej zleceniodawca nie musi „zamrażać” środków finansowych w celu jej zabezpieczenia, uzyskuje ochronę swoich interesów opłacając składkę.

Zmiany w wartości sprzedaży gwarancji ubezpieczeniowych dla przedsiębiorstw zostały przedstawione na rysunku 4.

¹⁰ *Ubezpieczenia finansowe i gwarancje ubezpieczeniowe*, red. R. Holly, Poltext, Warszawa 2003, s. 79.

Rysunek 4. Wartość składki przypisanej brutto dla gwarancji ubezpieczeniowej w latach 2005–2010 (w mln zł)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KNF.

Analizując dane zamieszczone na wykresie można stwierdzić, że w badanych latach wzrosły wydatki ponoszone przez firmy na gwarancje ubezpieczeniowe. Bezwzględna wartość sprzedaży tego produktu corocznie zwiększa się o 71204. Wskaźniki dynamiki rocznej dla analizowanych lat zwiększył się ze 109 (2006/2005) do 130 (2009/2008)¹¹, zaś dla lat 2010/2009 wyniósł 119.

Ubezpieczenia kredytu

Istota ubezpieczenia kredytu sprowadza się do zapewnienia przez zakład ubezpieczeń pokrycia strat majątkowych, powstałych u kredytodawców, z powodu nieotrzymania od kredytobiorców w sytuacjach określonych w umowie ubezpieczenia należności za udzielony kredyt¹². W praktyce działalność ta jest rozszerzana o dodatkowe usługi, takie jak: indywidualna ocena sytuacji finansowej potencjalnych dłużników, odzyskiwanie ubezpieczonych wierzytelności itp.

Istnieje wiele kryteriów, przy pomocy których dokonuje się podziału ubezpieczeń kredytu na rodzaje, są to m.in.: długość trwania kredytu, forma polisy, forma kredytu, ubezpieczony produkt, wielkość dostawcy itd.¹³ Wyróżniając jednak rodzaje ubezpieczeń kredytu ze względu na ich popularność wśród przedsiębiorców na uwagę zasługują: ubezpieczenie krajowego kredytu kupieckiego (UKKK), ubezpieczenia należności leasingowych i ubezpieczenia kredytów bankowych.

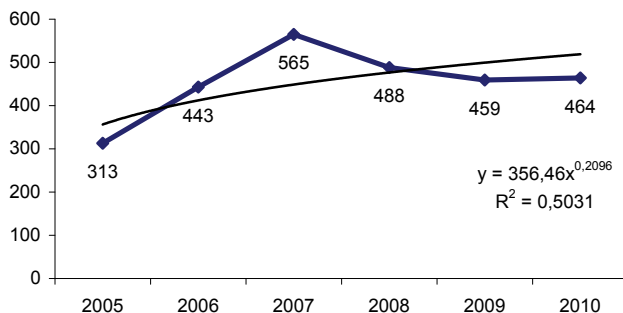
Ubezpieczenie kredytu kupieckiego nabrało szczególnego znaczenia w sytuacji pewnego rodzaju niepewności rynkowej, gdyż pogorszenie się sytuacji ekonomicznej kon-

¹¹ A. Wicka: *Rodzaje ubezpieczeń wykorzystywanych przez przedsiębiorstwa w Polsce*, [w:] *Dopady a dosłedky financelnej kryzy na sektor poistovnictva*, Bratysława 2010.

¹² J. Handschke: *Ubezpieczenia kredytu*, [w:] *Ubezpieczenia gospodarcze*, red. T. Sangowski, Poltext, Warszawa 2001, s. 238.

¹³ J. Lisowski: *Ubezpieczenia w zarządzaniu ryzykiem przedsiębiorstwa handlowego*, [w:] *Ubezpieczenia w zarządzaniu ryzykiem przedsiębiorstw. T. 2: Zastosowania*, Poltext, Warszawa 2010, s. 114.

trahentów, bądź ich upadłość może skutkować niewywiązaniem się dłużnika z obietnicy zapłaty, która jest istotą kredytu kupieckiego. U kredytodawcy może to spowodować powstanie zatorów płatniczych, a w najgorszym przypadku bankructwo.

Rysunek 5. Wartość składki przypisanej brutto dla ubezpieczeń kredytu w latach 2005–2010 (w mln zł)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KNF.

Analizując dane zestawione na rysunku 5 można stwierdzić, że od 2005 roku nastąpił dynamiczny wzrost wartości sprzedaży ubezpieczeń kredytów. Najwyższą wartość obserwowano w 2007 roku, kiedy ubezpieczyciele odnotowali przypis składki na poziomie 564 mln zł. W 2010 roku jej poziom był wciąż wysoki i wynosił 463 mln zł. Wskaźniki dynamiki dla ubezpieczeń kredytu miały tendencję malejącą, przy czym należy zauważyć, że wysoki wskaźnik dla lat 2006/2005 był wynikiem znacznego wzrostu zainteresowania tym produktem, co potwierdzała zmiana liczby zakupionych polis z 10 774 w 2005 roku do 71 972 w 2006 roku.

Podsumowanie

1. Przedsiębiorstwa są ważnym segmentem klientów firm ubezpieczeniowych. Ich udział w składce przypisanej brutto ubezpieczycieli oferujących swoje produkty w dziale pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych (dział II) oscyluje od kilku lat w granicach 40%.
2. W analizowanych latach zauważalne stało się zwiększone zainteresowanie ubezpieczeniami finansowymi. W latach 2005–2010 ich udział w składce przypisanej brutto działu II wzrósł z 12 do 16%. Najwyższy wzrost wskaźnika dynamiki, biorąc pod uwagę liczbę polis, odnotowano dla gwarancji ubezpieczeniowych z 97 (2005/2004) do 293 (2009/2008). Zmiany te są jednak wciąż mało znaczące i pokazują, że przedsiębiorcy w małym stopniu wykorzystują zaawansowane narzędzia finansowe chroniące ich przed ryzykami finansowymi.

3. Zmiany w zainteresowaniu firm produktami ubezpieczeniowymi można wiązać ze zmieniającą się sytuacją w makrootoczeniu przedsiębiorstw. Zmieniająca się koniunktura gospodarcza wpływa na pogarszanie się warunków funkcjonowania przedsiębiorstw, co ma swoje odzwierciedlenie w liczbie upadłości i udziale poszczególnych branż w strukturze upadających firm. Ze względu na duży w nich udział firm z branży budowlanej można domniemywać, że wzrost zainteresowania gwarancjami ubezpieczeniowymi może wynikać właśnie z tego faktu (branża budowlana najczęściej korzysta z tego produktu). Przyczyną zwiększonego popytu na gwarancje ubezpieczeniowe mogą być także wymogi dotyczące tego typu zabezpieczenia stosowane przez inwestorów względem wykonawców przy zawieraniu kontraktów.

Literatura

- Baranowska-Skimina A.: *Upadłości firm w Polsce I–III 2011*, <http://www.egospodarka.pl/64119,Upadlosci-firm-w-Polsce-I-III-2011-r,2,39,1.html> (20.02.2011).
- Handsche J.: *Ubezpieczenia kredytu*, [w:] *Ubezpieczenia gospodarcze*, red. T. Sangowski, Poltext, Warszawa 2001.
- Krześ: *Warunki dla firm najgorsze od 2,5 roku*, „Rzeczpospolita. Rynki i Finanse” 23 luty 2012.
- Lisowski J.: *Ubezpieczenia w zarządzaniu ryzykiem przedsiębiorstwa handlowego*, [w:] *Ubezpieczenia w zarządzaniu ryzykiem przedsiębiorstw. T. 2 Zastosowania*, Poltext, Warszawa 2010.
- Naturka W.: *Ubezpieczenia finansowe w systemie ubezpieczeń gospodarczych*, „Wiadomości Ubezpieczeniowe” 2004, nr 9–10.
- Raport grupy Euler Hermes dotyczący upadłości firm w Polsce w 2009 roku*, <http://www.eulerhermes.pl/pl/informacje-prasowe/informacje-prasowe.html> (20.10.2010).
- Ubezpieczenia finansowe i gwarancje ubezpieczeniowe*, red. R. Holly, Poltext, Warszawa 2003.
- Ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej, DzU nr 124, poz. 1151.
- Wierzbicka E., Wierzbicki Z.R.: *Ubezpieczenia finansowe*, [w:] *Ubezpieczenia NON-LIFE*, red. E. Wierzbicka, CeDeWu.pl Wydawnictwa Fachowe, Warszawa 2010.
- Wierzbicka E.: *Ubezpieczenia finansowe w działalności przedsiębiorstwa*, „Rozprawy Ubezpieczeniowe” 2007, z. 3 (2/2007).
- Wicka A.: *Rodzaje ubezpieczeń wykorzystywanych przez przedsiębiorstwa w Polsce*, [w:] *Dopady a dosledky financnej krizy na sektor poistovnictva*, Bratislava 2010.

dr inż. Aleksandra Wicka

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

Wydział Nauk Ekonomicznych

Katedra Polityki Europejskiej, Finansów Publicznych i Marketingu

Streszczenie

Celem artykułu jest zbadanie z jakich ubezpieczeń finansowych korzystały firmy działające na polskim rynku. Zwrócono uwagę na to, czy wraz ze spowolnieniem gospodarczym, które miało miejsce w Polsce w latach 2007–2009 zmieniła się liczba wykupywanych polis i ich wartość. Stwierdzono, że przedsiębiorstwa coraz częściej korzystają z ubezpieczeń finansowych. Popyt na nie wzrósł około dwukrotnie w badanym okresie. Najczęściej kupowano gwarancje ubezpieczeniowe. Zakres czasowy badań obejmuje lata 2005–2010.

Dla pełnej realizacji wskazanego celu wykorzystano informacje zawarte w raportach Polskiej Izby Ubezpieczeń (PIU), Komisji Nadzoru Finansowego (KNF) i Głównego Urzędu Statystycznego (GUS).

Zapoznano się także z wynikami badań agencji badawczych i raportami ubezpieczycieli (np. Euler Hermes, Coface Poland). Przystudowano także dostępną literaturę przedmiotu.

UTILIZATION OF FINANCIAL INSURANCE IN RISK MANAGEMENT IN ENTERPRISES

Summary

This article aims to examine what kind of financial insurances were utilized by companies in Poland. Special attention was paid to the fact that along with the economic slowdown that took place in Poland in 2007–2009 the number of insurance policies and their values were significantly changed. The research covers the period of 2005–2010.

Research data from the reports of the Polish Chamber of Insurance (PIU), the Financial Supervision Commission (FSC) and the Central Statistical Office (GUS) were used. Additionally data from research agencies and from insurers were analyzed.

It was stated, that demand for financial risk insurance rose roughly twofold between 2005 and 2010. The most popular type of insurance was insurance guarantee.

